

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXX. Testimoniu[m] Eusebij Emisseni, seu Fausti Rhegiensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Sacramentum Eucharistiæ, quoad ea, quæ exteriùs videntur, figura est, immò & panis est; at si consideres, quid intùs lateat, & quid ibi fides videat, corpus & sanguis in veritate est.

CAPVT XXX.

Testimonium Eusebij Emisseni, seu Fausti Rhe-
giensis.

ROSTREMVS in hac ætate quinta sit nobis EUSE-
BIVS EMISSENS, seu quicumque fuit auctor
ei⁹ celeberrimi sermonis de corpore Domini, qui
incipit: *Magnitudo cælestium beneficiorũ*. Citatur
quidem hic sermo nomine Eusebij Emisseni à Paschasio Cor-
biensi, qui ante annos fermè DCCC. floruit: tamen certum
est non esse illius Eusebij Emisseni Græci, cuius meminit Hie-
ronymus in Catalogo viror. illustr. meminit enim in hoc ipso
serm. hæresis Pelagianæ, quæ exorta est post mortem Eusebij
illius Emisseni Græci. Et præterea auctor huius sermonis sine
dubitatione Latinus fuit, non Græcus: & vt ex eius homiliis
ad Monachos, & ex homilia de S. Maximo, colligitur, Abbas
fuit Monasterij Lirinensis. Quare nonnulli non sine causa
suspiciantur auctorem omnium illarum homiliarum esse Fau-
stum Gallum, qui teste Gennadio, ex Abbate Lirinensi Epi-
scopus Rhegiensis factus est, & floruit ad finem IV. seculi. Alij
tamen existimant eas homilias esse B. Cæsarij, qui teste Tri-
themio ex Abbate Lirinensi Episcopus Arelatenus factus est.

Quicumq; tandem fuerit, insignis auctor est etiam aduer-
sariorum testimonio: ac de Eucharistia hæc docet. PRIMO ni-
hil esse ambigendum de veritate corporis Domini in Eucha-
ristia: *Recedat, inquit, omne infidelitatis ambiguum, quando-
quidem qui auctor est muneris, ipse testis est veritatis.* Et in-
frà: *Ad cognoscendum, & percipiendum sacrificium veri cor-
poris, ipsa te roboret potentia consecrantis.*

SECUNDO docet, non esse credendum sensibus: *Verè, in-
quit, vnica, & perfecta hostia fide astimanda, non specie, nec
exteriori censenda & visu, sed interiori affectu.*

TERTIO docet, verè & realiter mutari panem in carnem:
*Inuisibilis, inquit, sacerdos visibiles creaturas in substantiam
corporis, & sanguinis verbo suo secreta potestate commutat.*

Hæcille. Ac deinde probat, id esse credendum exemplis rerum
fimi-

similium, quia eodem iubente Deo repente ex nihilo subfirerunt excelsa cœlorum, profunda fluctuum, vasta terrarum, &c.

QUARTO docet, corpus Christi totum esse in qualibet parte Sacramenti: *Quod corpus, inquit, sacerdote dispensatum tantum est in exiguo, quantum esse constat in toto, quod cum Ecclesia fidelium sumit, sicut plenum in vniuersis, ita integrum esse probatur in singulis.* Hæc ille. Vbi si loqueretur de pane, non diceret, tantum esse in exiguo, quantum in magno, sicut in toto: & si loqueretur de corpore Christi, vt est in cœlo, & fide solum à fidelibus mentibus apprehenditur, non diceret, dispensari à sacerdote.

QUINTO docet, post consecrationem non esse amplius panem: *Quando, ait, benedicenda verbis cœlestibus creatura sacris altaribus imponuntur, antequam inuocatione summum numinis consecrentur, substantia illic est panis, & vini; post verba autem Christi, corpus & sanguis est Christi. Quid mirum autem sit ea, quæ verbo creare potuit, possit creata conuerti? Immo iam minoris videtur esse miraculi, si id quod ex nihilo agnoscitur condidisse, iam conditum in melius valeat commutare. Require quid ei possit esse difficile, cui facile fuit visibilia, & inuisibilia & voluntatis imperio suscitare.*

Porro ex hoc auctore vnum proferunt testimonium aduersarij. Confert enim hic auctor mutationem panis in corpus Christi, cum ea mutatione, quæ fit in nobis per iustificationem: quæ sanè mutatio non est substantialis, sed accidentalis, vt omnes fatentur.

AT QUI hoc ipsum nobis maximè fauet. Iste enim auctor non probat mutationem substantialem fieri in Eucharistia ex alia substantiali mutatione, sed probat non esse impossibilem mutationem substantialem in Eucharistia ex alia mutatione, accidentali quidem, sed vera, ac reali, & magis difficili, ac mirabili, quàm sit mutatio substantialis panis in corpus Christi. Iustificatio enim impij, & vera, ac realis mutatio animæ à peccato ad gratiam: & mirabilior est, quàm ipsa creatio cœli, & terræ, vt Augustinus testatur tract. 72. in Ioan. Et simul ostendit, non esse mirum, si dicamus panem mutari, cum nulla exteriùs apparet mutatio: nam etiam in nobis nulla mutatio apparet exteriùs, cum tamen interiùs in anima maxima mutatio fiat. Sed verba Eusebij audiamus: *72. nihil*

nonum, & impossibile non debeat videri, quod in Christi substantiam terrena & mortalia commutantur, te ipsum, qui iam in Christo es regeneratus, interroga. Dudum alienus à vita, peregrinus à misericordia, à salutis via intrinsecus mortuus exulabas, subito initiatus Christi legibus, & salutaribus mysteriis innouatus in corpus Ecclesia non viuendo, sed credendo transisti, & de filio perditionis adoptiuus Dei filius fieri occulte puritate meruisti, in mensura visibili permanens, maior factus es teipso inuisibiliter, &c.

CAPVT XXXI.

Testimonia Patrum VI. ætatis, Remigij, & Primasij.

HACTENVS expendimus testimonia Patrum, qui primis quinque seculis floruerunt, quos sibi fauere Caluinus iactauerat. Nunc breuiter annotabimus sequentium ætatum pauca testimonia, tum propter audaciam Petri Martyris, qui posteriores etiam, vt Theophylactum, & Bernardum pro suo errore citare non dubitauit; tum etiam, vt appareat continuatio doctrinæ Catholicæ ad nostram ætatem à temporibus Apostolicis, quod aduersarij de sua doctrina demonstrare nullo modo possunt. Igitur ex ætate sexta duo testimonia proferemus; vnum Remigij, alterum Primasij.

REMIIGIVS floruit in Gallia tempore Clodouei Regis ad initium anni Domini D. & in hæc verba scripsit in comment. cap. 10. prioris ad Corinth. *Panis, inquit, quem frangimus in altari, nonne participatio corporis Domini est? Vtq; primum consecratur, & benedicitur à sacerdotibus, & à Spiritu sancto, & deinde frangitur, cum iam licet panis videatur, in veritate corpus Christi est.* Et infra: *Caro quam Verbum Dei Patris assumpsit in Vtero Virginali, in Vnitate sua persona, & panis, qui consecratur in Ecclesia, vnum corpus sunt; sicut enim illa caro, corpus Christi est, ita iste panis transit in corpus Christi, nec sunt duo corpora, sed vnum corpus.*

PRIMASIVS floruit tempore V. Synodi, circa annum Domini DL. vt patet ex ipsa V. Synodo collatione 1. Scripsit autem in cap. 10. epistol. ad Hebr. in hæc verba: *Est vnum corpus Christi cum illo, quod suscepit de Vtero Virginali; non multa*
corpo-